

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fel évre . . . 3 ft.
 Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
 illető küldemények a
 szerkesztőnek, anyagiak
 a lap tulajdonosnak kül-
 dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyitór sor 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.

A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvnyomdá-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Ifjusági ünnepélyek.

Zombor, 1895. június 10.

Június hó 8-ika korszakot alkotó, nagy eseményt jelent hazánk történelmében. Az évszázados küzdelmek s az 1848—49-iki véres harcok motivumai semmisülnek meg végkép ezen a napon: a gyűlölködés, az ellenségeskedés megszűnik. Az ármányos és cselszövő osztrák politika hajtörést szenved, teljesen a semmiségbe vész, állami önállóságunk és függetlenségünk újolag egész valójában érvényre jut. Felséges királyunk atyai jó szíve megérti hű magyar népe óhajait: a király és nemzete kibékül s ezen áldásos tény június hó 8-án szankciót nyer a koronázásban.

És 1867 óta a magyar lojalitás ünneppé szentelte június hó 8-át. Testületek, közhatalóságok és minden magyar ember halálával, hazafias kegyelettel emlékezik vissza arra a napra s egyetlen évforduló alkalmával sem mulasztotta még el, hogy Felséges királyunk és a haza üdvéért forró imát ne küldött volna a mindenható zsá-molyához.

A hazafias kegyelet az iskoláknak is való-ságos ünnepévé avatta június 8-át. Alig van az országban középiskola, a melynek ifjúsága a tanári kar hazafias nevelése folytán szép és lélek-emelő iskolai ünnepélyt ne rendezne. Hogy menyire üdvös és megbecsülhetetlen ez az örvendetes tapasztalat, azt talán mondanunk sem kell. Hiszen kétségtelen, hogy az iskolának legfőbb és leg-szebb célja a hazafias nevelés, a hazafias oktatás. A tudományos pályára készíti elő az ifjakat, de bizony a mi sokat szenvedett hazánkban nem sokat érne az a tudományos nevelés, ha egyuttal a lehető legnagyobb mértékben hazafias is nem lenne. És az ifju, romlatlan szivekben a tiszta hazafias érzés felébresztésére és istápolására egyik legszebb alkalom az ilyen történelmi jelentőségű napok hazafias megünneplése.

Városunk két középiskolája, a főgimnázium és a kereskedelmi középiskola eddigi szokásához híven ez évben is igaz lelkesedéssel ünneplte meg június 8-át. Mindkét intézet ifjúsága reggeli 9 órákor ünnepélyes isteni tiszteletet hallgatott végig; 9 órakor vette kezdetét mindkét intézetnél a tanári kar és a megjelent vendégek előtt az iskolai ünnepély.

A főgimnázium ünnepélye kettős ünnep volt, amennyiben az önképzőkör egyuttal megtartotta záró közgyűlését is. Az ünnepélynek tárgysorozata igen változatos volt. Az ifjusághoz Gerevics Gusztáv igazgató intézett alkalmi beszédet, lelkes szavakban buzdítva őket a hazaszeretetre. Az önképzőköri jutalmakat magvas beszéd kíséretében dr. Major Károly osztotta ki. A mit az ifjuság részéről hallottunk, a szavatok, felolvasások, zene és énekszámok, mind a legteljesebb elismerést érdemlik meg. A ki végig nézte az ünnepélyt, az méltán büszkélkedhetik a mi főgimnáziumunkra, a melynek tanári kara ez alkalommal is bebizonyította, hogy milyen helyes irányban vezeti ifjuságunknak nevelését. Külön ki kell emelnünk a derék igazgatót, Gerevics Gusztávot és dr. Major Károlyt, az önképzőkör vezetőjét, a kik többi tanártársaikkal hivatásuk iránti igaz előszeretettel munkálkodtak a felmutatott sikerek elérésén.

A kereskedelmi iskola ünnepélye, mely szintén egybe volt kapcsolva az önképzőkör évzáró közgyűlésével, hasonló lelkesedéssel és ügyesen előadott műsossal folyt le. Az ifjusághoz Zsulyevits Ernő igazgató és Buday Gergely hittanár intéztek magvas tartalmu hazafias beszédet. Nem mulaszthatjuk el az elismerés adóját leróni a kereskedelmi iskola tanári kara iránt sem, főleg az igazgató és az önképzőkör vezetője, Trencsény Károly iránt.

Úgy a főgimnázium, mint a kereskedelmi iskola ünnepélye, az ifjuság részéről az ünnepély folyamán tapasztalt kiváló szép sikerek és őszinte hazafias lelkesedés folytán a legjobb hatással volt mindenkire, a ki az ünnepélyt végig hallgatta. Sajnos azonban — s ezt nem tudjuk eléggé hangsúlyozni — az újainkon számlálhattuk volna meg a jelenvoltagekat. Igazán, szinte megütköztünk ezen a részvételezésen. S bárhol gondolkozunk a dolog fölött, semmikép sem tudjuk magyarázatát adni, hogy mi oka tulajdonképen ennek a tüntető közönytnek. Ha valahova tömegesen el kell mennünk, úgy első sorban ilyen iskolai ünnepélyeken kellene ott lennünk. Még a szülők sem méltatták arra nemcsak a tanári kart, hanem a saját gyermekeiket sem, hogy elmentek volna őket meghallgatni. Más városokban zsufolva vesz részt a közönség az ilyen ünnepélyeken, nálunk nemcsak hogy el nem megy senki, hanem még

az érdeklődésnek legparányibb jelét sem tanúsítja az ifjuság nevelése iránt. Végtelen deprimáló hatással lehet ez a közöny első sorban az oly nehéz munkát végző tanárookra, de kétségtelen, hogy az ifjuságnak lelkesedését és munkakedvét is lelohasztja.

Bővebb kommentárt nem fűzünk ezen szomorú tapasztalathoz. Gondolkozzék mindenki önmaga a dolog felül s alkossa meg magának az ítéletet, a mely ítélet természetesen csak rosszaló lehet. Befejezésül csak azt kívánjuk megjegyezni, hogy a zombori közönség, a mely a legutolsó bűvész mutatványait is tömegesen végig szokta nézni, a most tapasztalt magatartásával éppen nincs hasznára a nevelésügynek s nem is nagyon lehet büszke a tanusított rideg közönyére!

Magyar zene a határszélen*)

— Ujvidéki dalünnep. —

Budapest, június 7.

Ugyanakkor, amikor a közelmult napokban Székely-Udvarhelyt az Emke közgyűlése és nemzeti kultúrünnepe az erdélyi és magyarországi értelmiség színe-javának részvételével meglátogta: az ország egyik határszélén, Ujvidéken is fényesen sikerült ünnepet ült a nemzeti köznevelésnek egy nem kevésbé fontos ága: a magyar dal és zene. Hangsúlyozom az ünnep fontosságát, mert bármilyen átadomító erőt rejtjen is magában a nemzeti nevelés, oktatás és irodalom, a nemzeti érzület és a hazafiai lelkesedés lángjának élesztésében és fenntartásában a dalnak és zenének is hatalmas feladat jutott mindenütt a világon.

Nem kell ezt az állítást hosszasan bizonyítani, hiszen mellette szól minden nemzet története, amely tele van oly kimagasló mozzatokkal, amelyek országok, népek létkérdése és dicsősége felett döntöttek, s amelyeknél a dal és zene játszta a döntő szerepet. Magyar hazánkban soha eléggé nem méltányolható missziót teljesítenek azért a magyarjaink daleyestületek s főleg azok, amelyek az ország határszélein, — ahol a különböző nemzeti aspirációk a magyarral szemben valóóság összehangoló vasgyűrűk — a nemzeti dal s zene szolgálatában állnak, annak érdekében tömörülnek s olyan feladatot teljesítenek, mint a tengerek sziklatömbjei és zátonyai közt a világító toronyok: fel fogják az ostromló hullámokat, világítanak, irányítanak s kitartóan küzdeve zengik a költővel: „Hazádnak rendületlenül légy hive oh! magyar!”

Az Ujvidéki Magyar Dalegyület is, amely piros pítőkös napján tartotta fennállásának negyedszázados

*) Ezen az ujvidéki dalárda jubileumára vonatkozó nagyterjedű cikket a „Pesti Napló” folyó évi 155. számából vettük át.

A „BÁCSKA” tárcája.

Valamikor . . .

Valamikor,

Még a mikor

*Polyhedzú volt az állam
 S úgy gondoltam, helykébb legény,
 Különb legény nincs is világon; —
 Be szerettem volna akkor
 Török basa lenni
 S egyszeribe hatvan szép lányt
 Feleségül venni.*

Már azóta

Más a nota,

*Szürös, tüskés lett az állam,
 Nincs rá időm helykébedni,
 Élet terhét nyógi válltam.
 Feleség, — az jutott mégis,
 Egy, — és dehogyan hatvan!
 Török basa dicsősége
 Maradhat miattam.*

Egy feleség

Utig elég,

*Csak az a fő, hogy szeressen;
 Hatvan asszonyt csókkal, — pénzrel
 Tartani hogy is lehessen!
 Engem szeret ez az egy is,
 Ótélése vallja;
 Lehet hogy a török basát
 Mind a hatvan — csalja.*

Maróthi János.

KERESZTÜL-KASUL EURÓPÁN.

Utí rajzok.

Irta Pass-partout.

(Folytatás.)

XII.

— Achen. Köln. Düsseldorf. Essen. —

Louvaintól a belga-német határig semmi nevezetesebb élményt sem jegyezhettem föl: az igazak álmát aludtuk, midőn a német vámőrök ránk törtek és a pályaudvarban minden mállánkát oly szigorú vizsgálatnak vetették alá, mintha dinamit-bombákat kerestek volna. Könyveimről, albumaimról azt kérdezték, hogy mirevalók? Számos emléktárgyaimra pedig azt jegyezték meg kegyesen, hogy ritkaságokat gyűjtök-e? Egy árva szóval sem elégtettem ki a bárdolatlan porosz vámosok kíváncsiságát, ami jóval inkább látszott őket bosszantani, mint ha beléjük kötöttem vagy panaszt tettem volna. Aligha nem franciának néztek. Ezt a nemzetet, mint ismeretes, a poroszok nagyon szeretik: mint kecske a kést.

De velem ugyan nem szeretették meg a poroszokat: ellenkezőleg kénytelen voltam összehasonlítást tenni köztük és a hollandus meg belga vámőrök udvarias s előzékeny magaviselete közt; ez a hasonlítás bizony nem vált a németek javára és egy jellemző vonással gazdagította már többször kifejezet véleményemet a poroszokról.

Az éji nyugalom eme kellemetlen megháborítása egyébiránt javunkra vált, amennyiben Achenben félbeszakítottuk utazásunkat, hogy a régi császárkoronázó városra röpké pillantást vetessünk.

A száztornyos régi város, mely oly nagy szerepet játszott a középkorban, ma már elvesztette minden nevezetességét, kivéve a régi székesegyházat, melynek sirboltájában több császár nyugosza utolsó álmát. Az egykori császári székes város még annyit sem tudott megmenteni fényes múltjából, hogy valami szemrevaló muzeumot állíthatna föl. Megtagadta mindenki, csak a természet maradt hű hozzá: gyógyító forrásai, melyekről régi latin nevét is vette (Aquis-granum) mind a mai napig megőrizték üdvös hatásukat és ezeknek köszöni mostani látogatottságát, mely ugyszólván egyedüli jövedelmi forrása is, mint-hogy ipara s kéteskedelme alig van.

Csalódottan folytattuk utunkat Kölnbe, hová déltáj-

ban érkezünk; és némi meglepéssel láttuk, hogy a pályaudvar majdnem a híres kölni székesegyház tőszomszédságában fekszik, miért is nem kell hosszú utat tenni, mint más városokban, hogy a fúradt utas a vasutól a városba juthasson.

Kölnnek legnagyobb nevezetessége ez a dóm, a Rajna és Johann Maria Farina.

A dóm, bár több száz éve épült, csak a hetvenes években nyerte befejezését egy lottójáték jövedelméből, és így egészen újkori alkotásnak mondható: a legszebb gót stílusú templom egész Németországban, ahol egyébiránt ez az építésmód sokkal ritkábban jött alkalmazásba, mint Hollandiában, Belgiumban vagy Franciaországban. Ebből arra lehet következtetni, hogy téves a felfogás, mely ezt a stílust tisztán németnek mondja.

Sokáig szemlélttem a megszállhatatlan oszloposok-kával, párkányzattal, todrozattal díszeskedő rekedt épületet: összehasonlítást tettem a már látott hasonló stílusú templomokkal; keresve kerestem a motívumot, mely emez építésmódnak mintegy a kulesát adná: végre sok tépelődés után rájöttem, hogy azok a esipkészetek voltak éppen utáztatái s változatai a keresztnek, bizonyos tekintetben a Bourbon-líliomnak . . . Tényleg a gót stílus elterjedése ennek a francia királyi háznak az emelkedésével lépest tartott.

A kölni székesegyháznak császárharangja, a legnagyobbak egyike a világon, hasznavehetetlen rekedt kolomp, nincs tiszta hangja. Erről egész legenda forog a vidék hívő népének az ajakán. I. Vilmos német császár a franciától 1879-ben elvett bronzgyűrűből öntötte ezt az óriási harangot, amelynek nagysága miatt tetemes költségen külön haranglábat emeltek a toronyban. Mikor elkészült, a próbánál szépen szólt; amint azonban fölhúzták, hangja tompán, rekedten zugott, nagy csalódására a megjelent sokaságuk. Ennek természetes okát adni nem tudják, mert a harang sértetlenül jutott helyére. A nép azonnal fölkapta az esetet és csodás magyarázatot keresvén, csakhamar arra a hiedelemre jutott, hogy Isten maga vette el a harang szavát, mert katolikus templomban ettek (protestans) császár harangja nem hívhatja az élőket istentiszteletre, nem sirathatja őket holtuk után.

Egy másik változata is van ennek; az ugyanis, hogy a háború gyilkos szereiből, a száz halált okádtól ügyük-ből készült ajándék nem lehet kedves Isten előtt.

emlékünnepségét, egyike a hősi kitarású egyesületeknek. Neve méltó arra, hogy érebetekkel foglaljon helyet a magyar műtörténelem lapjain. E rendületlen kitarását méltánylandók: vendégszerető hívására meg is jelentek nemcsak a szomszéd városok és testületek dalos egyesületei testületileg és képviselőileg, mint a zombori kaszinóegyesületi, az ó besei, a kulai, a szegedi, a szabadkai, hanem a messze távolból az országos hírű debreceni dalgyűlés is és a fővárosból a Törökös dal- és önképző egyesület (testületileg), a Pesti Könyvnyomda Részvénytársulat s a Tiszviselői Telep Dalosköre is (képviseletileg), élükön maga az Országos Dalos Egyesület központi választmánya, amelyet annak elnöke: Lung György fővárosi tanácsos, az egyesület titkára: Erney József, pénztárosa: Goll János, (aki egyszersmind az összes karokat is vezette) s két választmányi tagja (e sorok írója) és ifjabb dr. Falk Zsigmond képviselt. A fényesen lefolyt jubileárius ünnepség beillett akár parciális országos dalünnepnek is, amely ritkítja párját, akár a mintaszerű rendezést, akár pedig az igaz magyar vendéglátást, a diszközgyűlést, a gazdag és változatos műsort, a szép díjakkal jutalmazott versenyénekést, a fényes szórakozásokat és a diszbankett alkalmával felhangzótt lelkes és bazafias polarköszöntőket tekintsem. Flatt Viktor, a város kimagasló műveltségű és előzékenységgel fölszámja, aki a diszközgyűlés elnöki teendőitől kezdve minden mozzanatban részt vett, Petzy Popovics István királyi tanácsos és a város bazafias érzelmi és műszerű polgármestere, aki a megérkezés estéjén a városbáza ablakait fényesen kivilágította; Robonyi Gyula városigazgató képviselő, az előzékenység mintaképe; Bruck Ferenc a jubiláló dalgyűlést lelkes és fáradságtalan buzgalommal elnöke, Gundel Henrik annak alelnöke s Metzinger Lajos annak titkára, a jubiláló egyesülettel egyetemben álltak az ünnepség élén s valóban egymással vetélkedtek a szíves vendéglátás és a bazafias éretnyek gyakorlásában.

A magyar dal és zene e fényesen lefolyt ünnepsége is arról tett tanúságot, hogy ahol a magyar értelmiség harmónikusán s egy célra törekedve akar és képes tömörülni, ott a magyar faj szupremációja e hazában mindig győzelmesen kerül ki a nemzetiségek ostromló áramából. Ujvidék szabad királyi város 26—30 ezernyi lakosságának a zömét nem a magyarság képezi; alig teszi ki annak egy gyenge harmadát, a többi, túlyomó része a szerb és a németajku honpolgárok közt oszlik meg, akiknek (főleg a szerbeknek) valami nagy rokonszenvét a magyar kulturális és művészeti aspirációk iránt, bizony nem igen volt alkalom tapasztalni s ime mégis minő diadalt ült az aránylagos kisebbség a nagy többség felett. Van Ujvidéknek nyolc szerb nyelvű s négy német nyelvű lapja, két szerb s két németajku dalgyűlése, számos más kultur s egyéb irányú társadalmi egyesülettel egyetemben, míg a magyarság szellemét csak két helyi magyar lap, egy magyar kaszinó s egy magyarajku dalgyűlés táplálja. Csaknem elszigetelve állnak ezek s esakis saját erejükre vannak utalva, mert hogy minő — csaknem semmire mondható — támogatásra és rokonszenvre számíthatnak a többi nemzetiségek részéről: semmi sem bizonyítja jobban, mint az az általánosán feltűnt indifferentizmus, amelyet a magyar ünnepség iránt főleg a szerb lakosság tanúsított. Még a rokoniáru két szerb dalgyűlést is távol tartotta magát tőle s egyetlen mozzanatában sem vett részt. A németajku lakosság sem igen törte magát a rokonszeny nyilvánításában; de kiemelésre méltó kivételek mégis akadtak, kivált a vegyeskarok előadásánál, melyeket a jubiláló magyar dalgyűlés karnagya Hruschka vezénylete alatt a németajku nótások kiemelésre méltó precizitással ekzekváltak magyar nyelven. Pedig én meg vagyok győződve róla, hogy ha Ujvidéken akár a szerb, akár a német egyesületek hasonló kulturális ünnepséget tartanának, a magyarság szívet-lelékkel csatlakoznék hozzájuk, mert a magyar értelmiség nivójának egyik jellemző tulajdonsága az is, hogy szellemi és kulturális ügyekből sohasem csinál nemzeti sóviniztikus kérdést, sőt gyakran még tulságos tüntetésekre is ragadtatja magát az idegenek szemében; csak legközelebb is példát adott erre a belgrádi dalgyűlést szemben annak budapesti vendégszeréplése alkalmával. Nem normális

állapot ez egy oly közös baza területén, minő Magyarország, mely minden ajku honpolgárát egyenlő joggal, egyenlő szabadsággal s egyenlő testvéri szeretettel öleli szívéhez. Meg kell a viszonyok változni s ezt az érzélteli differenciát kiegyenlíteni ép a dal hatalma volna hivatva, mely nem ismer szellemi távolságot.

Az ujvidéki pünkösdi ünnepség főemelő és kibató mozzanataira az ott egybesereglett vendégek mindenba igaz örömmel fognak visszaemlékezni, mert arról győződtek meg, hogy ott a magyar szellemi és kulturális aspirációknak egy olyan erős védőbástyája szilárdult meg, amelyet áttörni semmiféle ellenáramlat nem elég erős.

Ujvidéken időzni s Belgrádba ki nem rándulni annyi, mint Rómába leülni s a pápát nem látni. Ez indított arra, hogy mi budapestiek is, a debreceni képviselőkkel egyesülten rövid kirándulást tegyünk oda Karloácán és Zimonyon keresztül. S nem volt okunk megbánni e kiterés. Rövid idő alatt is sokat tapasztalhattunk és észlelhetünk. Zimony maga érdekes pontja a magyar határszélnek, lehet mondani vetélytársa Belgrádnak, esin, rendezettség s európai civilizációs allűr tekintetében, azzal a különbséggel, hogy nincs külön királyi konakja, nincs oly pompás kiránduló helye, mint a topesideri erdőség és az ottani királyi vadaskert s nincs oly pregnáns sóviniztikus nemzetiségi típusa mint Belgrádnak. Arról is nevezetes, hogy a Szerbiába s annak fővárosába áthajózó publikumra nézve ott kezdődik a passzus vizitálásnak felesleges és sokszor komikumba csapó mindennemű szekaturája. Ez már a szerb állami fensőbbesség dekomutálására van fektetve. Nekünk is át kellett hát labolni e poliális pokoltornáción, még pedig mondhatom, éppen nem lekötelező formában, mert a zimonyi főkapitánysági hivatalt a magyarokkal szemben mindenek inkább lehet mondani, csak udvariának nem, máskülönbben hallottuk, hogy sokszor az is előfordul az ottani és szerbpartú európai műveltségű inspekciós közegekkel szemben, hogy némely utazó a vasuti podgyászédelak, vagy a zimonyi fogadók étlapja segítségével jut át a szerb partokra. Belgrád maga, aminő imponázó látványt nyújt a Dunáról közeledve hozzá: épp úgy dezilluzionálja az utast, ha e három kontignációs területre épült rohamosan fejlődni törekvő főváros utáinak és beretvaélű kövezeteinek labirintusába kerül. Belgrád, mint főváros ma még csak azt a benyomást teszi az utasra, amely nagyon emlékezteti arra a német közmondásra, hogy: „Ich möchte, aber ich kann nicht.“ De hogy valami imponázó világváros soha sem lesz belőle, arról első látásra is meggyőződhetik akárki. Nincs hozzá sem terjeszkedési tere, sem elég alapvető esztétikája, kivált a nyilvános társadalmi élet mezéjén, mely a legkiválóbb — bár elvben eléggé nem méltányolható — demokratikus alapra van fektetve. Véletlenül egy elsőrendű menyegzői ünnepségnek voltunk tanúi. Ezeket rendszeren nyilvános kerthelyiségek tartják szabad bemenettel. Itt vagy zárt helyiségekben tartják szabad bemenettel. Itt azután egy asztalnál vagy szomszédosan együtt lehet látni sörözni a szerb urirend fekete-frakkos férfi- és esipkés női világ tagjait, a legmagasabb rangú katonai és papi méltóságokkal, a kólót zümmögötté paraszt dudással és a szerb nemzeti viselettel duzzadó nép fiaival. Hallottuk, hogy ily alkalmakkor, még a királyi család és a szerb diplomáciai tagjai sem tartoznak a ritkaságok közé s bele szoktak vegyülni az ily pár excellence demokratikus forgatagba.

Szép, holdvilágos este térünk vissza Zimonyba, ahol épp dalestélyes volt a zimonyi szerb dalos egyesületnek. A dalos estély után magyar cigányok húzták a zimonyi elitvilágok talp alá az elegáns berendezési táncsteremben, miután előbb a villamos világításu kertihelyiségben, nekünk magyaroknak húzták igen szépen a jó magyar nótákat, míg a szerb rendezőség parancsára el nem kellett nekik nagy busan távoznok. Sokáig hangzott azután szívünkben a nóta, amelynek refréje így szól: „De a szívem csak azt mondja jobb otthon!“ — A rimamurányi szerb dalosegyesület előadása, ha nem is állja ki a versenyt — de még a belgrádi sem — a mi elsőrendű dalos egyesületeinkkel, de elég elismerésre méltó művészi nivón áll. Mondják, hogy az ujvidéki szerb dalgyűlések sem állanak hátrább. *A Zombori Kaszinóegyesületi Magyar Dalárda azonban,* —

amely az első díjat ott egyhangulag elnyerte kiváló szép működésével — úgy vélem, nyugodtan alhatik babérain, mert nem hiszem, hogy bármelyik szerb dalos egyesület is egyhamar aragadná tőle.

Üdvözlét az Ujvidéki Magyar Dalos Egyesületnek, amely alkalmat nyújtott nekünk arra, hogy e meggyőződéssel térhettünk haza az ország határszéléről. Legyen továbbra is jelszavuk az Excelsior, a magyar dal és művészet nagyobb dicsőségére!

Idősb Ábrányi Kornél.

Ujdonságok.

Személyi hír. Forinyák Gyula altábornagy, őfenségének József főhercegnek adatlusa s a szabadkai 86. számú gyalogezrednek tulajdonosa, csőtörtőkön a déltani gyorsvonattal Szabadkára érkezett. Másnap pénteken a m. kir. honvédség ezredgyakorlatait tekintette meg. A tapasztaltak fölött meglepedését fejezve ki, még pénteken az esti vonattal elutazott.

Kinevezés és áthelyezés. Kovassay István temesvári kir. táblai irodasízt az ujvidéki törvényszékhez irodáigazgatóvá nevezett ki, — Farkas Géza ujvidéki törvényszéki irodasízt pedig a temesvári kir. táblához helyeztetett át.

Áthelyezés. A honvédelmi miniszter Vukovits Gáspár szabadkai 6. honvédegyalozredbeli tiszthelyettes Brassóba helyezte át.

Áthelyezés. Angermann József apatini dunagőzhajózási tartsulati pénztárnok Mohácsra lett áthelyezve.

Közgyűlés. A zomborvidéki róm. kath. tanítóegyesület folyó hó 6-án tartotta rendezévi közgyűlését. Delelőtt 10 órakor, „Veni Sancte“ után, a tagok és vendégek a központi fiúiskola egyik osztályába gyűltek össze, hol Lajtay János, kupusznai plébános elfoglalván az elnöki széket, lendületes megnyitó beszédet mondott. Miután egytűtműködésre, összetartásra buzdította a tagokat, felhívja figyelmüket arra, hogy: a) ezen nagygyűlések nem eléggé nyilvánosak, b) a tagokban kevés a munkakedv, c) s végül, hogy a tárgyak halmaza nincs arányban az eltárgyalásra fordítható idővel. Azzal végezte beszédét, hogy különösen e három irányban újítások szükségesek. A jegyzőkönyv felolvasása, valamint Fejér és Jauch pénztári jelentései után a legérdekesebb rész, a bíráló-bizottság előterjesztése következett. Mihálovics Endre elmondja, hogy 9 pályamunka érkezett be és pedig a neveléstani tételre 4, a számtanra 4, a nyelvtanra 1. Jutalomra érdemesek a köv. jellegű dolgozatok: I. A család támogatása nélkül csak félig oldhatja meg feladatát az iskola. II. „Kétszer kettő az négy“. III. „A nyelvet önmagáért, nem pedig a szabályok miatt tanítjuk“. A jelégs levelekből Pfeifer József, Lévy Nándor zombori és Nagy János kupusznai tanító neve tűnt elő. Egyik felszólaló kifogásolta, hogy Lévy munkája megjutalmaztassék, mivel az a kitűzött határidőn túl adatott be. A gyűlés ugyan, néhányat kivéve, mégis megkivánta jutalmaztatni a szerzőt, de az elnök — igen tapintatosan — hivatkozván a kitűzött határidőre, nem vette figyelembe a munkát. A számtani tétel jutalma nem is adatott ki, mert a bíráló bizottság elnöke a többi munkák között olyant nem talált, amely arra méltó lett volna. A felolvasott dolgozatok megvitatása után az elnök az ülést 5 percre felfüggesztette. Szünet után következett a bíráló bizottság megválasztása. A bíráló bizottság így alakult meg: elnök dr. Steetz György, bíráló tagok: dr. Valihora István, Czár András, Konecsk János, Nagy János, Sztoliscs Márton, Pfeifer József. Majd a „Tanítók Háza“ szabályait olvasták fel, aztán a tagokul jelentkeztek terjesztette elő az elnök. — Igen szép jelenet volt Mihálovics Endre elbucuzása a tanítóegyesülettől, amikor is minden bizalmat megköszönt, melylyel őt az egylet megtisztelte és ígerte, hogy mindig kedvesen fog visszagondolni az itt töltött évekre. Szép beszéd kíséretében indítványozta Lajtay azt, hogy a gyűlés jegyzőkönyvi elismerést szavazzon neki. Gyűlés után Fejér Gyula apát ír megbíására 111-en vonultak a „Vili“-hez bankettre.

Orvosválasztás. Tiszakálmánfalván a folyó hó 6-án megejtett választáson községi orvosra dr. Österreicher Jenő eddigi helyettes orvos lett egyhangulag megválasztva.

A dóm terraszáról gyönyörű kilátás nyílik Köln városára és a hatalmas Rajna-folyamra, melynek két partját egy szép vashíd, vasuti köcsi s gyalogközlekedésre, meg egy hajóhid köt össze: keleti partján fekszik Deutz, nyugotján Köln. Az előbbi egészen modern város, melyet főútsárok s erős védőbástyák vesznek körül, az utóbbinak fényes múltját számos emlék hirdeti abból az időből, midőn a Hanza-városok szövetségének nyugotti negyedében a vezerszerépet játsza vala.

A rajnai hajózásnak és a rajnai vasutaknak most is esomópontja és mint ilyen elsőrangú forgalmi göeppont.

Ez a tejedelmi folyam igen sebes itt is, de vízmennyisége egyenletes, miért is nagyon alkalmas a hajózáásra és mintfogy telen sem igen van jég rajta, a többi európai folyók egyike sem versenyezhet vele. Kölnön túl lép arra az alföldre, melyen Hollandiába s ezen át az északi tengerbe ömlik, míg Kölnön fölül kezdődik az a kies hegyes-dombos vidék, mely valóságos paradicsommá varázsolja a Rajna mentét és évenként százszézzrel vonzza a kirándulókat, különösen angolokat.

Leghíresebbé Kölnét mégis csak Johann Maria Farina tette, mert az általa feltalált kölni vizet az egész világon ismerik. Manap vagy negyven gyár foglalkozik itt ez illatszert előállításával, melyből különösen a dóm körüli boltokban állandó kiállítások láthatók: de a szállókban, vendéglékekben, hajó-állomáson, pályaudvaron mindenütt találkozzunk ilyenekkel.

Kiállításnak kell ezeket az állandó s mozgó raktárakat neveznem, mert se szeri, se száma nincs azoknak az edényeknek, üvegeknek, illatszertartóknak, fecskendőknek, amelyekben a kölni vizet forgalomba hozzák: forgó pisztolyok, legyezők, virágosokrok, toktartók, inggombok, titártok, sétatáskák, ére- és porcellán emberi s állati alakok, gyümölcsök, albumok, óraláncfűgők s ezerféle más eszesebbesek mind kölni vizet lövelnek, sőt kuriózumképen megvetten egy csalótlóság híven utazott, szinte harapni való pár virstit, mely a leggyöngébb érintésre szinte ezt az illatszert freessentette arra, akit vele meg akartam tréfálni.

A Johann Maria Farinák azelőtt gombamódra szaporították s ádáz versenyt folytattak egymással az újságok,

vendéglők s hajók hirdetéseiben, egyik a másiknak Farina eredetét nem éppen hízegő szavakkal letagadván. Most azonban kiegyezett egymással és a szegény Farinának végre teljes nyugodalma van sirjában, melyből azelőtt tanúságtételre annyiszor kizavarták.

Köln számos templomai közül kiválik az Apostolok egyháza, a St. Columba. Nevezetesebb épületei: a város-láz, érseki palota, a esászár-torony. Körutján modern házak emelkednek. Szobrai közül kiválóbbat alig lehet említeni.

Nevezetesebb a Gürzenich, mely még a Hanza-szövetség idejéből való érdekes épület, roppant nagy díszteremmel, mely több ezer embert képes befogadni.

Epen ottjártunkban népes centrumpárti választó gyűlés volt ott, melyen a folyó év (1895.) tavaszán elhunyt báró Schorlemer-Alst, a német kath. centrumpárt vezére elnökölt.

Oly nyugodt hangulatu s esendes lefolyásu választó gyűlést még nem láttam. A szónokok nem tüzeltek magukat mesterségesen a hangulatsimálásba, a hallgatóság pedig nem hevült előre megrendelt tüntetésekkben: mindkét fél higgadtan, de annál határozottabban kifejezte szavakban s helyeslésekben, hogy a német katolikusok sziklaszilárdan ragaszkodnak követeléseikhez és ezektől sem a esászár, sem Bismarek kedvéért nem tángítanak.

Ez az önerzetes, tudatos eltökéltség az egész Rajna-melléken észlelhető és ez adja magyarázatát annak a jelenségnek, hogy Kölnben s a rajnavidéki iparos s gyáros városokban sem a doktrínér liberalizmus, sem a szocializmus nem képes lábrakapni, kivéve a westfáliai közsévidéket, hol a protestans elemmel vegyes munkások többsége Lassale s Marx ígére esküszik.

Kölnből kirándultunk *Düsseldorfbá*, e híres művésztelpre, hol a német festők nagy számmal vannak, de időről-időre svájci, osztrák s magyar művészek is tartózkodnak itt. Sajnos, ott létünk alatt, bár több festőt meglátogattunk, csak egyházi tárgyu festményekben láttunk figyelemre méltó műtermékeket; a világi vonatkozásu képek a realiztikusan vázronra dobott festékből valóságos földrajzi domborzati alakulásokat tüntetnek föl, amelyeken az egyes részek hegyekként nyulnak ki, míg más részek

völgyek gyanánt húzódnak meg amazok árnyékában. A századvégi festésmod nemcsak a század végét, de a festés végét is jelzi, mert azontul csak magólás s vakolás kezdődik.

Ujabb csalótlással gazdagodva, kiábrándultan siettünk a közel *Esszen*-be, hol megtekintettük Krupp ágyu- s vármeg hajó-páncél öntő-műhelyeit. A legnagyobb ágyu-óriások itt készülnek és oly nagyszámu gyűjtemény van itt ezekből a gyilkos szerkekből, hogy egy egész hadsereget föl lehetne szerelni velük. A vár- s hajó-páncél öntése és keményítése oly nagy siettséggel folyik, mintha már legközelebb megvívánk a világraszóló tengeri esatát, mely a győztest második Neptunná, a tengerek s vizek egyedüli uralkodójává fogná tenni.

Kruppnak van azonban annyi esze, hogy üzletét el ne rontsa győzhetetlen s megvívhatatlan hadiszerek előállításával: mihelyt ez elég nagy mennyiségben megvolna, menten becsukhatná a boltot, ha ugyan a poroszok be nem zárnák őt magát is, hogy másutt s jobbat ne gyártson. Azért amint oly ágyut önt, melynek lövése a teljesen golyóállóan híresztelt, sőt olyannak katonai részről elismert hajó- vagy vár-páncélt átlukasztja, mindjárt rá ismét újabb s jobb páncélt talál föl, melyen amannak golyói babszemekként pattannak vissza. Erre megint új ágyut készít, mely ezt a páncélt is foszlányná lövöldözi. Es ez így megyen a hadi tudomány körforgásában, amíg az államok, illetőleg polgárok rá fognak unni a dologra. Avagy talán Krupp maga fogja azt megenni, mihelyt rengeteg vagyona folytonos gyarapításába is bele fog unni.

Egyébiránt az újabb haditudomány, különösen Francia- és Angolországban Krupp ágyu-óriásait többé nem méltatja kellőképpen: hivatkozva a japán-kínai tengeri ütközetek legutóbbi tapasztalataira, a gyors mozdulatokban s gyors tüzelésben látják a győzelem biztosítékát, ami sem amaz ágyu-szörnyeteggel, sem a roppant súlyos páncélos hajókkal sikeresen nem látszik keresztülvihetőnek. Sje transit gloria Kruppji. (Igy mulik majd Krupp dicsősége is.)

(Folyt. köv.)

É
kol
tegnap
kerrel
tött. A
lett viss
kir. tanú
Zsigmond
volt jel
Ö
állami
évből is
hó 8-án
kat azon
szint sa
szerezték
koronás
László
Schlagert
jat. Zato
nát. Kes
D
folyó 189
kerti he
szerű de
lettel me
2. Lányi
4. Gróf
Magyar
férfikar
előadásu
nyert v
Zsigmond
jagok a
tegyet. K
T
ifjúságna
nagyköz
a kedvez
verseny
elrendez
órákban
4 óráko
vonult 1
varából k
baloldal
fellallottak
Majsi
gyakorlat
növeked
vezersz
batsan v
Az összes
bakon, le
nyújtott.
mázta a
mintacsop
nyújtson
— Nagy
a különö
széledve,
következ
volt pózn
ugrás. Bir
menet a
tartani; a
nagyon a
verseny v
háláját ta
a kit való
bizalmat
gyumázi
joert egy
s általában
szellemi,
roljak te
Gerevics
József, ha
és Roettig
Balogy
hettek ne
A
tartott 11
hó elején
rendez. az
müködni
is. A rész
E
nagy, Sch
és virilis
a budavai
zsával, ná
leányává
valóságos
Hannely I
Z
iskolákban
reudben á
d. e. 9 ó
Nenadits
tag ur jel
kor ünne
központi
Szlyay I
megtartat
iskola 5 a
tag ur jel
2 óráko
iskolaszél
szelenele
tag ur je
és fel órá
hittani-viz
letében.
d. e. 8 ó
óráko ur
tag ur jel
8 óráko
iskolaszél
óráko a
jelenlétébe
iskola II.

Érettségi vizsgálat a kereskedelmi iskolában. A zombori kereskedelmi középiskolában tegnap tartották meg az érettségi vizsgálatokat. Összesen 11-en jelentkeztek az érettségire, kik közül 8 sikerrel állotta ki a vizsgálatot s így érettségnyilvánított. A többi 3 közül 1 egy évre, kettő pedig 2 hónapra lett visszavetve. Az érettségi vizsgálaton Gräff Nikéz kir. tanfelügyelő elnökölt; mint miniszteri biztos Kulinyi Zsigmond, a szegedi kereskedelmi és iparkamara titkára volt jelen a vizsgálaton.

Önképzőköri jutalmazottak. A zombori állami főgymnázium önképzőkörének ifjai az idei tanévben is igen szép munkásságot fejtettek ki. A június hó 8-án megtartott záró közgyűlésen kiosztották a díjakat azon ifjak között, a kik részint dolgozataikkal, részint szavataikkal ezen szép elismerésre érdemeket szereztek. Díjakat kaptak: Dömötör Aladár egy 12 koronás, egy 5 koronás és egy 10 frankos díjat. Falcione László három 10 koronás és egy 10 frankos díjat. Schlagger Leo egy 12 koronás és egy 10 frankos díjat. Zátanyi Dezso 10 frankot. Blazsevác Antal 6 koronát. Késárky József 6 koronát.

Dalestély. A zombori kaszinó-egyleti dalárda folyó 1895. évi június hó 13-án a polgári kaszinó-egylet kertjében rendezte az idei második alapszabályszerű dalestélyét, melyre a dalárda pártolótagjait tisztelettel meghívja. Műsor: 1. Bartay Ede: Nemzeti ima. 2. Lányi Ernő: Magyar dalok. 3. Abt Ferenc: Vineta. 4. Gróf Festetics Leo: Arvalányhaj. 5. Dr. Horváth Ákos: Magyar dalok. 6. Huber Károly: Vadászkar. Ezek a férfiarok az újvidéki dalverseny alkalmával kerültek előadásra és ezek közül a 6. számú volt az első díjat nyert versenykar. Belépő-jegyek 50 kr-ával Sztrilich Zsigmond ur kereskedésében előre is válthatók. Pártoló-jegyek a tagsági-jegy második szelvényével válthatnak teget. Kezdeté 8 órakor.

Tornaverseny. A helybeli állami főgymnázium ifjúságának tornaversenye f. hó 9-én folyt le városunk nagyközönségének élénk érdeklődése mellett. Minthogy a kedvezőtlen időjárás miatt már-már kétségessé vált a verseny megtartatása, s e miatt a verseny irányítása elrendezése, a tornaszerek felállítása csak a délutáni órákban történhetett, a tornaverseny nem kezdődhetett 4 órakor, amint a rendezőség tervezte. Délután 5 órakor vonult ki az ifjúság zeneszó mellett a gymnázium udvarából katonás rendben, büszke léptekkel a megyeház baloldalán levő tere, hol osztályok szerint oszlopokban felállottak. Megnyitótul az ifjúság énekára élénkelte a *Majusi üdvözlő*. A versenyt az összes ifjúság *szabadgyakorlati* nyitották meg, ezután következett az 1. oszt. növendékeinek *tornázása lovon és korláton*. A minden vezérszó nélkül pusztán a jelző csempéjű hangjára szabatosan végzett mutatványok most is megtették hatásukat. Az összes osztályok *szertornázata a korláton*, nyújtón, bakon, lovon, ugró-deszkakon nagyon szép látványt nyújtott. Valóságos tapsviharral, lelkes éljenzéssel jutalmazta a közönség a tornázók színejavának, az u. n. *minutacsapának* ügyességét és merészségét, melyet a nyújtón és korláton végzett gyakorlatokban tanusított. — Nagyon mulatságosak voltak és derűltséget kellettek a különböző *tornajátékok*, melyeket az egész tere elszéledve, csoportonként játszottak az ifjak. — Azután következett a legizgalmasabb rész: az igazi *verseny*; volt póznamaszás, kötélmászás, gyorsfutás, súlydobás, ugrás, birkózás. A katonai *rendgyakorlatokat és díszmenetet* az idő előrehaladottsága miatt nem lehetett megtartani; az átnevésedett talaj különben sem lett volna nagyon alkalmas ezen gyakorlat megtartására. — A verseny végével az ifjúság lelkes éljenzéssel rótta le háláját fáradhatatlan mestere, *Demetriosz Síndor* iránt, a kit valóban a legnagyobb elismerés illet lankadatlan buzgalmaért és ügyes vezetéséért. Ezuttal is megmutatta gymnáziumunk ifjúsága, hogy minden nemesért, szépért, joért egyaránt tud lelkesedni, bebizonyította a szülőknek s általában a nagyközönségnek, hogy tanárai nemesek szellemi, hanem testi nevelésüket is nagy gondval karolják fel. A versenybíró bizottság tagjai voltak: Gerevics Gusztáv igazgató mint elnök, Pilaszánovits József, Balogh Ernő dr., Raisz Lajos urak, Rácz Soma és Roediger Lajos tanárok. Pilaszánovits József és Balogh Ernő dr. urak elfoglaltságuk miatt nem jelenhettek meg a tornaversenyen.

A Tóth Kálmán-kör választmánya a legutóbb tartott ülésén elhatározta, hogy e hó végén vagy jövő hó elején a városi színházban egy nagyobb szerű előadást rendez. Az előadás mind a négy szakosztály közre fog működni: lesz tehát ének, zene, felolvasás és színelőadás is. A részletesebb programot hozni fogjuk.

Esküvő. Schaffner Béla es. és kir. huszárfőhadnagy, Schaffner Károly zombori tekintélyes földbirtokos és virilista fia, folyó hó 6-án délután tartotta esküvőjét a budavári Matyas templomban nádudvari Soltész Rózsával, nádudvari Soltész Gábor abanymegyei földbirtokos leányával. Mint násznagyok kellemesi Melezer István valóságos belső titkos tanácsos, nyug. szeptemvir és Hanzély Béla dr. szerepeltek.

Zárvizsgák. A zombori róm. kath. összes clemi iskolákban az 1895. évi zárvizsgák a következő sorrendben allapították meg: 1895. évi június hó 15-én d. e. 9 órakor a gradina-tanyai- és d. u. 3 órakor a Neudits-tanyai iskolában Szlavy Ferenc iskolaszéki tag ur jelenléteben. 1895. évi június hó 17-én 1/2 8 órakor ünnepélyes „Veni-Sancte”, melynek végzetével a központi fiúiskola I—VI. osztályában a hittani vizsgák Szlavy Ferenc iskolaszéki tag ur jelenléteben fognak megtartatni. Ugyanez napon d. e. 8 órakor a zárdaiskola 5 alsó osztályában Bittermann Nándor iskolaszéki tag ur jelenléteben. Ugyancsak június hó 17-én d. u. 2 órakor a bánat-külvárosi iskolában Pekánovits András iskolaszéki tag ur jelenléteben. D. u. 3 és fél órakor a szelence-külvárosi iskolában Thum Vince iskolaszéki tag ur jelenléteben és végre ugyanez napon d. u. 3 és fél órakor a zárdaiskola VI—VIII. osztályában a hittani vizsgák Mihályi János iskolaszéki tag ur jelenléteben. A többi tantárgyak vizsgái: Június hó 18-án d. e. 8 órakor a bánat-külvárosi leányosztályban, 10 órakor a fiuosztályban Pekánovits András iskolaszéki tag ur jelenléteben. Ugyancsak június hó 18-án d. e. 8 órakor a zárdaiskola I. osztályában Falcione Lőrinc iskolaszéki tag ur jelenléteben. Ugyanez napon d. u. 2 órakor a szelence-külvárosi leányosztályban és d. u. 4 órakor a fiuosztályban Thum Vince iskolaszéki tag ur jelenléteben. Ugyanez napon d. u. 3 órakor a zárdaiskola II. osztályában dr. Donoszlovits Vilmos iskola-

széki tag ur jelenléteben. Június hó 19-én d. e. 8 órakor a központi fiúiskola I. osztályában, 10 órakor a II. osztályban Molnár István iskolaszéki tag ur jelenléteben. Ugyanez napon d. e. 8 órakor a zárdaiskola III. osztályában id. Husveth István iskolaszéki tag ur jelenléteben. Ugyancsak a zárdaiskola IV. osztályában d. u. 3 órakor Paul Kálmán iskolaszéki tag ur jelenléteben. Június hó 20-án d. e. 8 órakor a központi fiúiskola III. A) osztályában, 10 órakor a III. B) osztályban Tarczy Mór iskolaszéki tag ur jelenléteben. Ugyanez napon d. e. 8 órakor a zárdaiskola V. osztályában Szondy Mátyás iskolaszéki tag ur jelenléteben. Ugyancsak június hó 20-án d. u. 3 órakor a zárdaiskola VI. osztályában dr. Vadas Kálmán iskolaszéki tag ur jelenléteben. Június hó 21-én d. e. 8 órakor a központi fiúiskola IV. A) osztályában, 10 órakor a IV. B) osztályában Zsulyevits Ernő iskolaszéki tag ur jelenléteben. Ugyanez napon d. e. 8 órakor a zárdaiskola VII. osztályában Mihályi János iskolaszéki tag ur jelenléteben. Ugyancsak június hó 21-én d. u. 3 órakor a zárdaiskola VIII. osztályában Schlagger Gyula iskolaszéki tag ur jelenléteben. Június hó 22-én d. e. 8 órakor a központi fiúiskola V. és VI. egyesített osztályban Bittermann Nándor iskolaszéki tag ur jelenléteben. Ugyanez napon d. e. 9 órakor a zárdaiskolában, d. u. 2 órakor a magánvizsgát és 5 órakor a fiuk tornavizsgájára fog megtartatni. Június hó 23-án d. e. 8 órakor „Te-Deum”, mely után az iskolai előadások folyó évi szeptember hó 2-ig szünetelni fognak, végre az 1895. évi iskolai tanévre a tanulók beírása f. évi augusztus hó 30. és 31-én szokásos módon fognak az illető osztályokban eszközöltetni, az iskolai tanév pedig 1895. évi szeptember hó 2-án fél 8 órakor tartandó ünnepélyes „Veni-Sancte”-vel veszi kezdetét.

Hyppodrom. A megyeház-téren felállított hyppodrom előadásai elég látogatottságnak örvendenek. A közönség napról-napra tapasztalja, hogy a farsulat nemesak hogy jóakarattal igyekszik a követelményeknek megfelelni, hanem hogy tényleg rendelkezik olyan erővel, akiknek mutatványai valóban megérdemlik a közönség elismerését.

Gyilkosság. Adán Nyilas István 20—21 éves paraszt legény folyó hó 3-án reggel virradóra szerelmi feltékenységéből megölte Oroszi Katalint, akivel már 2 év óta vadházasságban élt. Tettét egy nagy konyhakkal hajította végre, amelyel oly mélyen szurta meg a bal csipőjén Oroszi Katalint, hogy az 2—3 órai kioldás után belsejébe elvérzés következtében meghalt. A gyilkos önmaga jelentkezett a rendőrségnél.

Érettségi vizsgálat Baján. A bajai főgymnáziummal f. hó 1-én tartatták meg dr. Platz Bonifác tankerületi főigazgató elnöklete alatt az érettségi vizsgálatok. A vizsgára 12 ifju jelentkezett, kik közül 3 jelesen éretnek, kettő jól, hat egyszerűen éretnek nyilvánított, 1 ifju pedig egy tantárgyból pótvizsgára utasított.

Tüzi lárma Bezdánban. Alig aludtunk ki tüzoltónk a pünkösdi másnapi mulatságukat, már is folyó hó 6-án a délelőtti órákban tüzi lárma riasztotta fel őket és a közönséget, mely azonban szerencsére csak annyiban bizonyult valónak, amennyiben Loschitz Jakab főntcai házánál a kukoricagöré alsó része — még eddig ismeretlen okból — tüzet fogott, vagyis jobban mondva megpörkölődött, melyet azonban a gyorsan megjelent tüzoltónk sikerült nyomban elfojtani, anélkül hogy a tulajdonosnak csak a legesekélyebb kára történt volna.

Juniális. A prigl.-szti-iváni ifjúság f. hó 12-én a Junakovits-féle erdőben juniáliszt rendez.

Virág-korzó és táncfűzérke. Vettük a következő meghívót: Meghívó. A „Zombori Kerékpár-Egyesület” 1895. évi június hó 16-án délután 5 órakor virág-korzó ünnepélyt rendez. Az ünnepélyt este a „Vadászkürt” szálló összes termeiben táncfűzérke követi. Kezdeté 9 órakor. Belépti jegy az estélyre: személyjegy 1 frt, családjegy 2 frt 50 kr. Az ünnepély programja: 15-én délután és 16-án délelőtt az idegen vendégek fogadása. 15-én este ismerkedési estély az egyesületi helyiségben. 16-án délelőtt a gépek díszítése. 16-án délután 4 órakor gyülekezés az egyleti helyiségben. Délután 5 órakor az ünnepély kezdete. Indulás: a klub-helyiségből, via Eötvös-körút, Deák Ferenc-körút, Kossuth-utca, Bajai-ut, vasuti indóházig és vissza. Este 9 órakor a táncestély kezdete.

Csikókiallítás. A hódásági gazdasági kaszinó folyó évi június hó 16-án délután 3 órakor díjazással egybekötött csikókiallítást rendez.

A tüzoltó-szövetség alelnöke Bezdánban. Városv László, a vármegyei tüzoltó szövetség alelnöke, a vármegyei alispánjának, mint a vármegyei tüzoltó szövetség elnökének megbízása folytán a bezdáni önkéntes tüzoltó-egylet megvizsgálása céljából folyó hó 3-án, pünkösdi másnappal Bezdánban időzött. A bezdáni tüzoltók az alelnököt imponzáns módon fogadták. Városv alelnök beható szemlét tartott a tüzoltók fölött, végig nézte azok gyakorlatát is s a tapasztaltak felett teljes megelégedését fejezte ki. Délben Városv tiszteletére Csirszka Konrád, bezdáni tüzoltó főparancsnok vendégszerető házában fényes ebéd volt. A lakoma folyamán táviratilag üdvözölték Schmausz Endre alispánt, a vármegyei tüzoltó-szövetség elnökét. Schmausz táviratilag a legszélyesebb hangon köszönte meg az üdvözöltetést.

Egy szarvas elpusztulása. A napokban az Apatin átellenében levő bélyei uradalmi erdőben egy kapitális 12-es szarvasbika sajátos módon ment tönkre. Ugyanis a halaszok egy horgot helyeztek el halfogásra s ebbe véletlenül egy szarvas beleakadt. A horg combjába melyedt s a szarvas uszva menekülni akart, azonban veszedelmére, mert a horg megerősítéssel szolgáló kötelbe keveredett s vízbe fult. A halaszok a horgot kihuzva legnagyobb ámulatukra a szarvaszt huzták ki, melyet az uradalmi tisztviselőknél beszállítottak.

Jégvihar és záporosó. Topolyai levelezőnk írja: Szerdán délután nálunk és a környéken óriási jégvihar dühöngött. Számos házító és ablak zúzdott össze. A legszebb vetések elpusztultak. A borzasztó elemi csapás után valóságos felhőszakadás volt, mintha az egész város tengerben állott volna.

Jótekonycélú táncvigalom. A topolyai polgári olvasókör a bácsmezei árvízkarosultak javára táncvigalmat rendezett, mely különösen szép anyagi sikert mutatott fel. Az inségeseknek tekintélyes összeg jutott.

Hymen. Dr. Herczegh Lajos szabadkai köz- és váltó-ügyvéd eljegyezte Végli Juliska kisasszonyt Halasról.

Párbajvégtárgyalás. Még a mult évben történt, hogy Róheim Zsigmond és Hajós Gyula m. kir. honvédbadnagy egy vendéglői összeszólalkozás következménye kép kardpárbajt vívtak, amely Róheim Zsigmond súlyosabb megsebesüléssel végződött. Tegnap tartotta meg a zombori kir. törvényszék ez ügyben a végtárgyalást. Róheim Zsigmondot a kir. törvényszék 3 hetű államfogházra ítélte, amely ítéletbe egy a vádlott, mint pedig a közzévaló belenyugodott. Súlyosító körülménynek tudta be a kir. törvényszék, hogy Róheim már két ízben volt párviald vétsége miatt büntetve. Hajós Gyula fölött, aki tényleges katonatiszt, a polgári bíróság természetesen nem ítélezhetett.

A bezdáni halaszok az elmúlt napokban kitűnő jó fogást tettek, amennyiben a bezdáni Dunánál egy 55 kilós és egy 28 kilós gyönyörű példányu harsát fogtak. A halászati bérlok az 55 kilosat még a pünkösdi előtti héten kimérették a bezdáni közönség közt kilonként 60 kr-ával, a másik kisebbet pedig folyó hó 7-én.

Esküvő. O-Becsén pünkösdi másodnapján vezette oltárhoz Tóth Ferenc telekkönyvi tiszt Bock Antónia kisasszonyt.

Szerencsétlenség. Periskits Marinné monostorszeghi lakosnő folyó hó 7-én eperfafelelet szedett a selyembhernyók számára, leveleszedés közben egy magas fáról lezuhant s karja eltört, azonkívül több helyen nagyobb zúzódásokat szenvedett.

Tanév vége. A monostorszeghi községi népisiskolákban a tanév f. hó 14-én záródik.

Esküvő. Schöffl Károly es. és kir. tüzérszázados szerdán esküszik örök hűséget Poeskay Ilonka kisasszonynak. Poeskay Sándor városi főügyész leányának.

A „Tanítók háza” javára. A bács-petrovszellői tanítótestület június hó 2. és 3-án a „Tanítók háza” javára iskolás gyermekek által énekel egybekötött jótekonycélú színelőadást rendezett. Az előadás 73 frt 34 krt jövedelmezett.

Vasuti szerencsétlenség. Tegnap egy kis vasuti szerencsétlenség történt a zombori pályaudvaron. A délelőtti folyamán ugyanis a Gombos felől jövő tehervonatnak a mozdony után kapcsol 3 vagonja épen a váltón — valószínűleg a kocsioknak rossz méretei következtében — kisiklott. Az ekként beállott akadály folytán a déli személyvonat nem roghatott be az állomásra. Szabadkáról táviratilag egy segélyvonatot kértek, s a személyvonat utasai ebbe állszállván, nagy késéssel folytathatták csak útjukat.

Esküvő. Dzinbinszky Viktor es. és kir. hadmérnöki százados, folyó hó 4-én esküdött örök hűséget Dietzgen Stefánia kisasszonynak, Dietzgen Imre újvidéki nagykereskedő leányának.

A közönség köréből.

Védői hivatás.

A kulai adósiikkasztások monstre-bünpörében a Z. és V. tegnapi száma — 2 hó múlva — azon akad fenn, hogy mért nem felebbeztem meg az ítéletet, mint Pípos Gábor védője, holott ő maga megfelebbezte? Ha olvasói tájékozása érdekében nem hallgatta volna el azt a csekélységet, hogy az én *beismerésben lévő* védtem volt a 7 vádlott közül az egyetlen, aki minden további büntetés alul szabadult, miután büntetését a vizsgálati fogság által kitöltöttnek vette a törvényszék, akkor sem neki, sem az ő állítólagos „jogászkoirenek” tanakodni valója nem maradt volna azon, hogy miért voltam én az egyetlen védő, aki nem felebbezett. Különben, akiknek van köze hozzá, annak megnyugtatóra kijelentem, hogy ügyfelem az én eljárásommal teljesen meg van elégedve; jogsérelme pedig nem eshetik, mert saját nevében felebbezhet tetszése szerint. A „védői hivatást” pedig nagyon rosszul érti a Z. és V., ha azt képzei, hogy a védőnek minden áron felebbeznie kell, ha nincs teljes felmentés. Így valószínűleg megfelebbezte volna a zombori kir. törvényszék azon ítéletét is, amelyel nemrégiben 1 havi fogházat kapott egyik verbászi ügyfelem egy a büntetőtörvény 423. §-ába ütköző és 10 évi fegyház *minimummal* büntetendő gyújtogatásért, míg én „védői hivatásomat” úgy fogtam föl, hogy ebben meg kell nyugodni és sikerült ezáltal elérnem azt, hogy a vádhatóság is megnyugodott és ezen rendkívül kedvező ítélet jogerőssé vált...

Az egyszeri asszony, mikor megnyerte a perét, mégis felebbezést jelentett be.

Kérdik:

— Minek, mikor megnyerte?

— Hadd tudják meg a kir. táblán is, hogy nekem volt igazam!

Zombor, 1895. évi június hó 10-én.

Dr. Pataj Sándor,

védő.

Felelős szerkesztő:
Dr. BALOGHY ERNŐ,
köz- és váltó-ügyvéd.
Laptulajdonos és kiadó
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

2398. szám. kig. 1895.

PÁLYÁZAT.

Bács-Bodrogh vármegye szabályai járásához tartozó Nádaly községben üresedésben levő községi orvosi állásra ezennel pályázatot nyitok.

A községi orvos javadalmazása 800 frt készpénzfizetés, 20 kr nappali, 40 kr éjjeli látogatási díj, halottkémleli díj 20 kr.

A megválasztott orvosnak kézi gyógytártartása engedélyeztetni fog.

Pályázni kívánók felhivatnak, miszerint az 1883. évi I. t. c. 9. §, illetve 1876. évi XIV. t. c. 143. §-ában előirt képességüket igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványukat hozzám a választást megelőző napig, azaz **f. é. június 24-ig** nyujtsák be.

Zsablyán, 1895. évi május hó 29-én.

Mihailovits,

főszolgabíró.

Pályázat.

O Keér községében lemondás folytán megüresedett a 300 frt évi fizetéssel javadalmazott egy gyalogrendőri állásra pályázat nyitattik. Felhívjuk pályázni óhajtok, hogy kellező felszerelt folyamodványait **foljó évi június hó 15. napjáig** alulírott előjárásnál nyujtsák be.

Kelt O-Kréren, 1895. évi június hó 4-én.

2-2

Az előjáróság.

2829. szám.

kig. 1895.

Arverési hirdetmény.

Apatin község alulírott elüljárói ezennel közbirre tesszik, hogy a község mint erkölcsi testület tulajdonát képező „vadászati jog” az 1883. évi XX. t. c. 3. §-a alapján 1895. évi augusztus hó 15-től 1901. évi augusztus hó 14-ig bezárólag, egymásután következő 6 évre **foljó évi június hó 25-én d. e. 10 órakor** Apatin községbáza tanácstermében nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni.

Kikiáltási ár egy évre 62 frt.

Az árverési feltételek a községi jegyző irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Apatin, 1895. évi június hó 1-én.

Jellmann,
jegyző.

Noteis Ferenc,
h. bíró.

1351. szám.

kig. 1895.

Arverési hirdetmény.

Kupuzsina község alulírott elüljárói ezennel közbirre tesszik, hogy a község mint erkölcsi testület tulajdonát képező vadászati jog az 1883. évi XX. t. c. 3. §-a alapján 1895. évi augusztus hó 8-ától 1901. évi augusztus hó 7-ig terjedő 6 évi időtartamra **foljó évi június hó 30-ik napján d. e. 9 órakor** Kupuzsina község tanácstermében tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni.

Kikiáltási ár egy évre 40 frt.

Az árverési feltételek a községi jegyző irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kupuzsinán, 1895. évi június hó 5-én.

Török Endre,
jegyző.

Mikó János,
bíró.

898. szám.

1895.

Arverési hirdetmény.

Pest-Szt. István község alulírott előjárósága részéről ezennel közbirre tesszik, hogy a község mint erkölcsi testület tulajdonát képező vadászati jog az 1883. évi XX. t. c. 3. §-a alapján 1895. évi augusztus hó 1-től 1901. évi augusztus hó 1-ig bezárólag 6 egymásután következő évre **foljó évi június hó 29-ik napján d. u. 3 órakor** tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni.

Kikiáltási ár egy évre ötven frt.

Az árverési feltételek Pest-Szt. István község jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt betekintethetők.

Pest-Szt. István, 1895. évi május hó 29-én.

Bittermann Károly,
jegyző.

Vuics,
bíró.

1117. szám kig. 1895.

Arverési hirdetmény.

Pacsér község határában az 1883. évi 20. t. c. 3. §-a értelmében gyakorlandó vadászati jog 1895. évi január hó 1-étől kezdve 6 egymásután következő évre **f. é. június hó 16-ik napján d. e. 9 órakor** Pacsér községbázánál árverés útján bérbe fog adatni.

Kikiáltási ár egy évre 25 frtban állapított meg, melynek 10%-a banatpénzzel az árverés megkezdése előtt letendő.

A feltételek a községi jegyzői irodában bármikor megtekinthetők.

Kelt Pacséron, 1895. évi május hó 31-én.

Bogyó Ödön,
jegyző.

Rózsá István,
bíró.

278. szám.

1895.

Arverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közbirre teszi, hogy a titeli kir. járásbíróság 1281/1894. számú végzése által Banyasz Krisztina mosorini lakos javára Banyasz Koszta mosorini lakos ellen 77 frt 50 kr tőke, ennek 6% kamatai és eddig összesen 21 frt 66 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróságilag lefoglalt és 340 frtra becsült lovak és kocsiból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 1626. számú kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis alperes lakásán Mosorinban leendő eszközésére **1895-ik évi június hó 17-ik napjának délutáni 3 órája** határidőül kitétik és ahhoz a vezni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 121. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Titelen, 1895. évi június hó 7-én

Vigh Aladár,
kir. bírósági végrehajtó.

1895.

Arverési hirdetmény.

Csantavér község előjárósága ezennel közbirre teszi, hogy Csantavér község vadászterülete folyó évi június hó 29-én d. e. 9 órakor nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek 6 egymást követő éven át, vagyis 1895. évi augusztus hó 1-től 1901. évi július hó 31-éig haszonbérbe adatni fog.

Kikiáltási ár 30 frt.

Az árverési feltételek a község jegyzői irodában bármikor megtekinthetők.

Az árverés a községbázánál ejtetik meg.

Kelt Csantavéren, 1895. évi június hó 3-án.

2-2

Az előjáróság.

1062. szám.

kig. 1895.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye bács-kulai járásába bekebelezett Veprovác községben megüresedett rendőrzetűi állásra ezennel pályázat nyitattik.

Felhívunk ezen állást elnyerni óhajtok, hogy szabályszerűleg felszerelt kérvényüket **foljó évi július hó 2-áig** annál is inkább nyujtsák be alulírott előjárásnál, mert az azonnal érkezők figyelembe vételét nem fognak.

Pályázó által igazolandó:

- hogy magyar állampolgár,
- védkötelezettségének eleget tett, 24. évét betöltötte és az 50-ik életévet túl nem haladta,
- feddhetlen előéletű,
- teljesen egészséges, kifejlett testalkatu,
- a magyar állam nyelvén fogalmaz, beszél és a községben divó német nyelvet bírja.

Előbbséggel bírnak:

- Az 1873. évi II. t. c. értelmében kedvezményezett altisztek és kiszolgált m. kir. esendőrök.
- A közös hadsereg vagy honvédségnél kiszolgált egyének.

3. Kifogástalan jelen rendőrségi szolgálatban álló rendőrzetűk, vagy alkalmas rendőrök (volt felelős örök kizárásával).

A kérvények lehetőleg személyesen volnának benyújtandók.

A fenti körülmény és előnyök közokirattal igazolandók, az egészségi állapot orvosi bizonyítvánnyal olyképp igazolandó, hogy szellemi és fizikai állapota és főbb érzékének, a hallás és látás teljes bírása kitények.

Ezen állás 288 frt fizetéssel van összekötve, a fizetés utólagos havi részletekben a község pénztárából fizetetik ki.

Veprovác, 1895. évi június hó 1-én.

Jegyző ur szabadságon:

Elme István,
közs. s. jegyző.

Rentz Péter,
közs. bíró.

2. szám.

óvod. 1895.

Pályázati hirdetmény.

Filipován, Bácsmegeyében egy kisedóvónői állásra **foljó évi június hó 25-ig** pályázat hirdetettik. Fizetése 300 frt és 40 frt lakbér. Folyamodók képességüket óvóképzői oklevéllel s erkölcsi bizonyítvánnyal igazolni tartoznak.

Az állás július 1-én elfoglalandó. A folyamodványok a községi kisedóvodai felügyelő bizottsághoz intézendők.

Filipován, 1895. évi június hó 4-én.

Martin József,

esperes-plébános,
közs. óvoda felügyelő bizottsági elnök.

362. szám.

kig. 1895.

Hirdetmény.

Tatabáza község előjárósága ezennel közbirre teszi, miszerint a község határában mintegy 4535 kat. hold területen a vadászati jog 1895. évi augusztus 15. naptól 1901. évi február 15-éig vagyis hat egymásután következő évre **foljó évi június 26-án délután 3 órakor** a községbáza tanácstermében nyilvános szóbeli árverésen haszonbérbe fog adatni. Tíz forint banatpénzzel ellátott zárt ajánlati levelek f. hó 25-ének déli 12 órájáig a jegyzői irodába beadhatók.

Az árverési feltételek a községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt betekintethetők.

Tatabázán, 1895. évi június hó 7-én.

2-1

Az előjáróság.

4883. szám.

kig. 1895.

Hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye hódásghai járás, Bácsujfalu község rendőrállományában évi 240 frt fizetéssel javadalmazott gyalogrendőri állás ürült meg.

Pályázati kérvények **foljó évi június hó 28-ig** Bácsujfalu község előjáróihoz küldendők.

Pályázók kötelesek igazolni, hogy:

- magyar honpolgárok,
- védkötelezettségüknek megfeleltek, 24. életévüket betöltötték, a 60-ikat pedig el nem érték,
- feddhetlen erkölcsűek és teljesen rovatlan előéletűek,
- teljesen egészségesek,
- írui, olvasni tudnak és a községben divó tót nyelvet szóban bírják.

Hódásgh, 1895. évi június hó 6-án.

Vissy József,
főszolgabíró.

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomdájából.

kig. 1895.

Pályázat.

Bács-Bodrogh vármegye zentai járásba kebeleztet Mohol községben lemondás folytán üresedésbe jött 80 frt évi fizetéssel javadalmazott szállási stülésznoi állásra pályázat hirdetettik, felhívunk a pályázni szándékozók, hogy felszerelt kérvényeiket **foljó hó 30-áig** alulírott főszolgabírónál nyujtsák be.

Zentán, 1895. évi június hó 2-án.

Matkovits,
főszolgabíró.

3-1

Tanonc kerestetik.

Egy jó családból való 13-14 éves fiu tanoncnak felvétetik, vidéki előnyben részesül, **Wagner és Boholy** vászon- és fehérnemű-kereskedésében **Szabadkán.**

1798. szám.

kig. 1895.

Arverési hirdetmény.

Bezdán község határában az 1883. évi XX. t. c. 2. §-ával a nagyobb birtokosok részére biztosított jogok fentartása mellett a vadászati jog 1895. évi augusztus hó 15-étől kezdődő és az 1901-ik évi augusztus hó 15-éig terjedő 6 egymásután következő évre **foljó évi június hó 29. napjának délutáni 4 órájkor** a községbáza tanácstermében nyilvános szóbeli és zárt írásbeli ajánlati árverésen a legtöbbet ígérő, illetve ajánlatnak a lóháton való vadásztatás korlátlan megengedésével két részletben t. i. a Kigyóstól keletre és nyugatra fekvő részletben bérbeadatik.

A részletes föltételek a községbázánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Bezdánban, 1895. évi június hó 5-én.

Bosnyák János,
jegyző.

Balla Ferenc,
bíró.

1766. szám.

kig. 1895.

Arverési hirdetmény.

Csonopla község előjárósága részéről ezennel közbirre tesszik, hogy Csonopla község 14376¹¹⁸¹/₁₆₀₀ holdnyi határában az 1883. évi 20. t. c. 2. §-ában meghatározott 3471²¹⁵/₁₆₀₀ holdnyi terület levonása után fennmaradó 10905²³⁶/₁₆₀₀ holdnyi területen gyakorolható vadászati jog — és pedig külön a telecskai, külön a sáponyai területre nézve **foljó évi június hó 23-án délután 3 és fél órakor** a községbázánál megtartandó nyilvános szóbeli árverésen 1895. évi augusztus 1-től 1901. július 31-ig terjedő időre haszonbérbe fog adatni.

Kikiáltási ár 200 frt, illetve 80 frt, mely összegek 10%-a az árverés megkezdése előtt az árverezni szándékozók által banatpénzzel letendő.

A részletes bérleti feltételek Csonopla község előjáróságánál megtudhatók.

Csonoplán, 1895. évi június hó 7-én.

Deák Andor,
jegyző.

Lengyel Mátyás,
bíró.

14411. szám alisp. 1895.

Árlejtési hirdetmény.

Bács-Bodrogh alispánja részéről ezennel közbirre tesszik, hogy a zombor bezdáni törvényhatósági műutra szükséges iszapmentes dunai homokanyag három éven keresztül való kiszállításának biztosítása céljából zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A benyújtandó ajánlatokhoz 150 frt, azaz egyszázötven frt biztosíték melléklendő.

Ezen homokszállításra vonatkozó írásbeli ajánlatok, melyekben az illető versenyző vagyis vállalkozni kívánónak a neve, polgári állása, rendes tartózkodási helye, továbbá az ajánlatok egységi és összes vállalati árak s pedig az utóbbiak, ugy számokkal, mint betűkkel is kiirandók és amelyekben a fentebb meghatározott mennyiségű biztosíték készpénzben, vagy a budapesti tőzsdén jegyzett és névértékig terjedő árkelet szerint számított elfogadható értékpapirokban okvetlenül csatolandó és **foljó évi június hó 20-ik napjának d. u. 5 órájáig** a vármegye alispánjára címezve, nyujtandók be.

Az ajánlatok ugy adandók be, hogy mindegyiknek borítékára a szükségesek világosan feljegyzendők, megjegyeztetvén, hogy a kitett határidőn túl beérkező, vagy az előirt kelleketek bámi tekintetben nélkülöző ajánlatok, valamint az utóajánlatok figyelembe vételét nem fognak.

Az ajánlatot tevők tartoznak kijelenteni, hogy az illető vállalatra vonatkozó részletes árlejtési feltételeket és egyéb kapcsolatos előírányzati okmányokat tökéletesen ismerik.

Végül megjegyeztetik, hogy a vonatkozó részletes árlejtési feltételek és egyéb kapcsolatos műszaki okmányok Bács-Bodrogh vármegye m. kir. építészeti hivatal hivatalos helyiségében a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Zomborban, 1895. évi május hó 31-én.

Schmausz Endre,
alispán.

2-2

Egy
Fé
Neg

A
ille
szer
a la

Egyes

Az

ha néha

gyar tar

érdeklődé

és magy

években

lelkese

telte meg

deklódi

iskolák

zárviszga

csapatja

nem volt

képen tö

tanítóvá

rendszert

tanító sze

fejzte ez

höz haso

gázol, de

A tö

a magyar

Van olya

konvenció

éves esel

a tanító

A z

csak azér

fontartók

a minimu

minimum

községei

nincs meg

méltányol

400 frtos

városokba

tevékenys

Most

tartják, e

tényleg ug

iskola. Eg

elkvetle

ellenörz

A